

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Bolesław Józef

Nazwisko: Bubulis

Miejsce urodzenia: St. Bonnefonde

Data urodzenia: 10-04-1929

Kraj urodzenia: Francja

Imię ojca: Antoni

Imię matki: Józefa

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów

Stan zachowania

Uwagi

Akta śledztwa prowadzonego od 20.11.1949 do 30.12.1953 przez Wydz. Śledczy WUBP w Gdańsku w sprawie współpracy z wywiadem francuskim na terenie Elbląga, Gdańska i Sopotu w latach 1948-1949. W nocy 17.07.1949 w hali nr 20 Zakładów Mechanicznych im. Karola Świerczewskiego w Elblągu wybuchł pożar. W toku prowadzonego śledztwa ustalono, że na terenie Wybrzeża istnieje grupa dywersyjno-szpiegowska obejmująca swoim zasięgiem również Elbląg kierowana przez rezydenta wywiadu francuskiego wicekonsula. Po zdobyciu informacji o produkcji Zakładu grupa miała doprowadzić do zniszczenia najważniejszej hali. „Zbrodnicza działalność” wywiadu francuskiego w Elblągu miała być oparta na obywatelach francuskich oraz reemigrantach z Francji, którym był Bolesław Bubulis. Ww. został oskarżony o to, że „w okresie od października 1948 r. do 17 lipca 1949 r. w Elblągu działając na szkodę Państwa Polskiego, przekazywał agentowi wywiadu francuskiego (...) informacje stanowiące tajemnicę państwową i wojskową, a to: dane o ilości wytopu stali w piecu martenowskim, o suwnicy, sadzarce do złomu i ilości wyremontowanych wagonów kolejowych w Zakładach Mechanicznych im. Gen. Świerczewskiego w Elblągu, a nadto stan osobowy oficerów i podoficerów jednostek wojskowych stacjonujących na terenie Elbląga jak i ilości czołgów i samochodów w tych jednostkach” za co miał otrzymywać wynagrodzenie pieniężne. W aktach znajduje się protokół rozprawy głównej, która odbyła się 18.02.1952 przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Gdańsku. Bolesław Bubulis przyznał się do zarzucanych czynów. Zeznał, że wrócił do Polski z Francji 19.07.1948. Przed wyjazdem współpracował z francuską policją i przeszedł trzytygodniowy kurs wywiadowczy. W Polsce miał nawiązać kontakt z przedstawicielem wywiadu. W sierpniu poznał w Elblągu agenta francuskiego wywiadu, któremu przekazywał materiały wywiadowcze. W nocy z 16 na 17 lipca „brał czynny udział w ostatnich przygotowaniach do podpalenia hali Nr 20”.

IPN Gd 013/38 (1834/III), IPN Gd 0120/75-76 (1834/3) mikrofilm.

Akta Dep. Śledczego MBP w Warszawie prowadzone od 03.01.1949 do 21.03.1956 w sprawie przeciwko oskarżonym o współpracę z wywiadem francuskim w latach 1948-1949 na terenie Gdańska oraz dokonanie aktu sabotażu 17.07.1949 w postaci podpalenia hali produkcyjnej nr 20 w Zakładach Mechanicznych im. Karola Świerczewskiego w Elblągu (późniejszy „Zamech”). Bolesław Bubulis został zatrzymany 12.04.1950. Podczas przesłuchania w charakterze podejrzanego 21.04.1950 zeznał, że 16.07.1949 przed pójściem do pracy na nocną zmianę z nikim się nie spotykał i nie kontaktował. 22.04.1950 odpowiadając na pytanie, co robił od 15 do 17.07.1949 nie wspominał w żaden sposób o tym, jakoby pożar hali nr 20 był przez kogokolwiek celowo wywołany. Informacja o pożarze oderwała go od pracy; oglądał płonąca halę wraz z innymi pracownikami zakładów. Podczas kolejnych przesłuchań zmieniał swoje zeznania przyznając się do udziału w podpaleniu hali nr 20 „na polecenie wywiadu francuskiego” w porozumieniu z wicekonsulem francuskim. Postanowił udzielać informacji o podpaleniu hali i działalności siatki szpiegowskiej, ponieważ jak sam stwierdził: „zrozumiałem (...) grupa, a w tym ja, przez swoją dywersyjno-szpiegowską działalność na rzecz wywiadu francuskiego, przysporzyliśmy ogromne straty dla Polski Ludowej. Po głębokim przemyśleniu tej szkodliwej działalności, postanowiłem dobrowolnie zeznawać na ten temat. W ten sposób bowiem chcę się zrehabilitować Państwu, za szkody wyrządzone przeze mnie jak i inne osoby działające w Polsce na polecenie wywiadu francuskiego”. Zgodnie z kolejnymi materiałami zebranymi w aktach, ustalono, że Bolesław Bubulis wchodził w skład „siatki wywiadu francuskiego istniejącej i działającej na terenie Elbląga”. Miał zostać zwerbowany do współpracy z wywiadem francuskim będąc aresztowanym w St. Etienne we Francji za nielegalne posiadanie broni. W protokołach przesłuchań Bolesława Bubulisa znajdują się informacje o rzekomym szkoleniu wywiadowczym, które odbył w Marsylii. Otrzymał tam instrukcje, aby po przyjeździe do Polski udał się do Elbląga i „wszedł w kontakt ze środowiskiem reemigrantów z Francji w celu odnalezienia jednego z rodowitych francuzów (...), [który] będzie szefem w prowadzeniu akcji wywiadowczej”. Szefa siatki wywiadowczej poznał w Elblągu w lutym 1949. W połowie lipca 1949 wraz z innymi osobami był obecny na spotkaniu, podczas którego ustalono plan spalenia hali nr 20. „Notatka służbowej z ostatnich wyników śledztwa w sprawie dywersji w Zakładach Mechanicznych w Elblągu” świadczy o tym, że Bolesław Bubulis odwoływał wcześniej złożone zeznania o rzekomym udziale w podpaleniu hali: „przez cały czas śledztwa uporczywie twierdzi, że jest niewinny. Na pytanie odpowiada lakonicznie »ja nic nie wiem«, »ja nie jestem szpiegiem ani dywersantem«. W celi zachowuje się milcząco i nie opowiada nawet o tym o co pytają go w śledztwie”. Według „Raportu z podróży służbowej do WUBP Gdańsk w dniach 12-13.09.1950” Dyrektora Dep. IV MBP do Wiceministra Bezpieczeństwa Publicznego z 19.09.1950 Bolesław Bubulis był jednym z „najbardziej zaciętych i kłamliwych podejrzanych (...) opisując przygotowanie pożaru podawał oczywiste kłamstwa nielogiczności /opis materiału wybuchowego, opis sznura zapalającego i kabli/, które należało zbijać korzystając z minimalnej pomocy ekspertów nawet miejscowych”. Jego „oczywiste kłamstwa gmatwały śledztwo”. Mimo to jednak, autor raportu zauważył: „uważam, że grupa dokonała dywersji, a w procesie śledztwa stara się uniemożliwić nam odtworzenie procesu podpalenia, utrzymać niektóre nieprawdziwe wycinkowe wersje, ażeby w decydującym momencie sprawy sądowej rozbić oskarżenie”. Aktem oskarżenia Dep. Śledczego MBP z listopada 1951 Bolesław Bubulis został oskarżony o to, że „w okresie od października 1948 r. do 17 lipca 1949 r. w Elblągu działając na szkodę Państwa polskiego, przekazywał agentowi wywiadu francuskiego - obywatelowi francuskiemu, informacje stanowiące tajemnicę państwową i wojskową, a to: dane o ilości wytopu stali w piecu martenowskim, o suwnicy, sadzarce do złomu i ilości wyremontowanych wagonów kolejowych w Zakładach Mechanicznych im. Gen. Świerczewskiego w Elblągu, a nadto stan osobowy oficerów i podoficerów jednostek wojskowych, stacjonujących na terenie Elbląga jak i ilości czołgów i samochodów w tych jednostkach” za co otrzymywał wynagrodzenie pieniężne. 18.02.1952-21.02.1952 podczas rozprawy głównej przed Wojewódzkim Sądem Rejonowym w Gdańsku Bolesław Bubulis przyznał się do zarzucanych mu czynów i oświadczył, że brał udział w podpaleniu hali nr 20 poprzez podłożenie w niej materiałów wybuchowych i łatwopalnych. Wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Gdańsku z 21.02.1952 (Sr. 47/52) Bolesław Bubulis został skazany na karę 13 lat pozbawienia wolności, utratę praw publicznych i obywatelskich praw na 5 lat i przepadek całego mienia na rzecz Skarbu Państwa. 04-05.08.1952 funkcjonariusz WUBP w Gdańsku przeprowadził ze skazanymi rozmowy- Bolesław Bubulis podtrzymał swoje zeznania przyznając się do szpiegostwa i podpalenia. W materiałach znajduje się późniejsza „Notatka w sprawie skazanych”, w której opisano przebieg śledztwa i procesu. Notatka skupia się na sprzecznościach w zeznaniach podejrzanych (odwoływanie i zmiana zeznań, uzupełnienia, wzajemne obciążanie). Zwraca uwagę na to, że już jako skazani wszyscy (poza oskarżonym o kierowanie siatką szpiegowską) „odwołali w sposób stanowczy wszystkie zeznania, jakie składali w toku postępowania karnego”. W związku ze sprzecznościami w zeznaniach skazanych i świadków oraz niepewnością materiału dowodowego funkcjonariusz sporządzający notatkę uznał, że materiał dowodowy nie daje podstawy do przypisania winy popełnienia przestępstwa przez Bolesława Bubulisa. Do akt dołączono referat wygłoszony 25.05.1955 na temat „sprawy elbląskiej”. Zawarto w nim informacje, że były prowadzone dochodzenia „w sprawie stosowania niedozwolonych metod w śledztwie”. 10.03.1956 Naczelna Prokuratura Wojskowa (IV Pn Rew.429/56) skierowała do Zgromadzenia Sędziów Najwyższego Sądu Wojskowego w Warszawie wniosek rewizyjny na korzyść Bolesława Bubulisa i pozostałych osób. 21.03.1956 Zgromadzenia Sędziów Najwyższego Sądu Wojskowego w Warszawie (Zg. Og. 50/56) uznało opinię biegłego o tym, że pożar hali nr 20 nastąpił wskutek podpalenia za „wątpliwą”, a także iż „zeznania (skazanych) zawierają sprzeczności w opisie podpalenia stoczni i działalności szpiegowskiej (...) Skazani przyznali się w toku śledztwa do winy i następnie zeznania te odwoływali jako nieprawdziwe. Zeznania skazanych na rozprawie nie są wyczerpujące (...)”. W związku z tym, po uwzględnieniu wniosku rewizyjnego Naczelnego Prokuratora Wojskowego, uchylono w trybie nadzoru wyrok Wojskowego Sądu Rejonowego w Gdańsku z 21.02.1952 i postanowienie Najwyższego Sądu Wojskowego z 04.04.1952 w części dotyczącej m.in. Bolesława Bubulisa i umorzono postępowanie w sprawie oraz zarządzono natychmiastowe zwolnienie z więzienia.

IPN BU 0259/597 (3999/III) t. 1-5, 7-11, 13, 14,
17-20, IPN BU 01236/1248 (1967/3) mikrofilm.

Akta Wojskowego Sądu Rejonowego w Gdańsku (Sr. 47/52) prowadzone od 20.11.1949 do 06.06.1957 w sprawie karnej przeciwko oskarżonym o współpracę z obcym wywiadem i sabotaż. Śledztwo przeciwko Bolesławowi Bubulisowi wszczęto 13.04.1949 postanowieniem oficera śledczego MBP w Warszawie z 13.04.1949. Postanowieniem oficera śledczego Dep. Śledczego MBP w Warszawie z 13.03.1951 połączono w jedną sprawę dotyczącą Bolesława Bubulisa i 8 innych osób. 10.11.1951 postanowieniem oficera śledczego Dep. Śledczego MBP w Warszawie Bolesław Bubulis został pociągnięty do odpowiedzialności karnej. Wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Gdańsku (Sr. 47/52) z 21.02.1951, Bolesław Bubulis został uznany winnym, tego że: 1) „W nocy z 16 na 17 lipca 1949 r. w Elblągu we wzajemnym porozumieniu i wspólnie [z innymi osobami] dopuścili się aktu sabotażu przez zniszczenie przy użyciu środków łatwopalnych hali Nr 20 Zakładów mechanicznych im. K. Świerczewskiego”; 2) [Bubulis i inne osoby] „gromadzili i przekazywali (pracownikom francuskiego wywiadu) wiadomości, stanowiące tajemnicę państwową i wojskową, dotyczące produkcji i wyposażenia Zakładów mechanicznych im. gen. K. Świerczewskiego w Elblągu oraz dotyczące położenia koszar i lotnisk wojskowych”; 3) Przyjmował korzyści majątkowe za ww. czyny. Został skazany na karę łączną 13 lat więzienia z policzeniem na jego poczet okresu aresztowania od 11.04.1950, pozbawienie praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek całego mienia. 10.03.1956 Naczelna Prokuratura Wojskowa (IV Pn Rew.429/56) skierowała do Zgromadzenia Sędziów najwyższego Sądu Wojskowego w Warszawie wniosek rewizyjny na korzyść Bubulisa i pozostałych osób. 21.03.1956 Zgromadzenie Sędziów Najwyższego Sądu Wojskowego w Warszawie (Zg. Og. 50/56) uchyliło w trybie nadzoru wyrok Wojskowego Sądu Rejonowego w Gdańsku z 21.02.1952 i postanowienie Najwyższego Sądu Wojskowego z 04.04.1952 (S. 427/52) w części dotyczącej m.in. Bolesława Bubulisa i umorzono postępowanie w sprawie oraz zarządziło natychmiastowe zwolnienie z więzienia. Postanowieniem Sądu Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy z 06.06.1957 (Ż. 3/57) i z 05.12.1957 (Ż. 87/57) Bolesław Bubulis otrzymał odszkodowanie za niesłuszne skazanie.

IPN Gd 425/1-10.

Akta nadzoru Wojskowej Prokuratury Rejonowej w Gdańsku (Pr. II 766/49)/ Naczelnej Prokuratury Wojskowej w Warszawie prowadzonego od 19.11.1949 do 21.03.1956 w sprawie karnej przeciwko podejrzanym o współpracę z wywiadem francuskim. 13.10.1950 Wydz. Śledczy WUBP w Gdańsku przekazał aresztowanego Bolesława Bubulisa wraz z 11 innymi podejrzanymi do dyspozycji Dep. Śledczego MBP. 30.10.1950 Wojskowa Prokuratura Rejonowa w Gdańsku przekazała Bolesława Bubulisa i 10 innych podejrzanych wraz z aktami sprawy do dyspozycji Naczelnej Prokuratury Wojskowej w Warszawie. Postanowieniem z 21.12.1950 Naczelna Prokuratura Wojskowa w Warszawie przejęła nadzór nad śledztwem. Zgodnie z informacją przesłaną 17.10.1950 z Wojskowej Prokuratury Rejonowej w Gdańsku do Naczelnej Prokuratury Wojskowej w Warszawie, Bolesław Bubulis został aresztowany w ramach „akcji likwidacyjnej sieci wywiadu francuskiego na terenie Wybrzeża, w bezpośrednim związku z dokonaniem na terenie Zakładów Mechanicznych im. Gen. Świerczewskiego w Elblągu podpaleniem hali nr 20”. Bubulis był „aktywnym członkiem sieci wywiadu oraz brał bezpośredni udział w akcji dywersji na wspomnianych Zakładach”. Postanowieniem Zgromadzenia Sędziów Najwyższego Sądu Wojskowego w Warszawie (Zg. Og. 50/56) z 21.03.1956, wobec Bolesława Bubulisa, skazanego wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Gdańsku z 21.02.1952, utrzymanym w mocy postanowieniem Najwyższego Sądu Wojskowego z 04.04.1952, na karę łączną 13 lat więzienia, uchylono w trybie nadzoru ww. wyrok i postanowienie oraz umorzono postępowanie karne. Zarządzono natychmiastowe zwolnienie z więzienia.

IPN Gd 538/358-360 (1083/56/265).

Bolesław Bubulis był objęty śledztwem (85/50) prowadzonym przez Wydz. Śledczy WUBP w Gdańsku w związku z podejrzeniem współpracy z wywiadem francuskim i udziału w dywersji na halę nr 20 Zakładów Mechanicznych im. Gen. K. Świerczewskiego w Elblągu. Zatrzymany 12.04.1950. Po zakończeniu śledztwa materiały złożono do archiwum pod sygn. K-1824.

Materiały o sygn. K-1824 zniszczono 25.08.1990 za protokołem brakowania nr 1/88. Wpis na podstawie zapisów kartoteczno-ewidencyjnych.

Akta z lat 1956-1957 prowadzone przez komisję dla badania odpowiedzialności byłych pracowników Głównego Zarządu Informacji, Naczelnej Prokuratury Wojskowej i Najwyższego Sądu Wojskowego do roku 1956. W materiałach znajduje się notatka dotycząca osób skazanych w ramach tzw. „sprawy elbląskiej”, w której figuruje Bolesław Bubulis. Został on zatrzymany 12.04.1950, sankcję wystawiono 12.04.1950. Śledztwo przeciwko niemu trwało do 16.11.1951. Wyrokiem z 21.02.1952 Bolesław Bubulis został skazany na karę 13 lat więzienia oraz kary dodatkowe. Wraz z pozostałymi osobami został uznany winnym „przestępstwa sabotażu”. Najwyższy Sąd Wojskowy postanowieniem z 04.04.1952 zatwierdził wyrok. Na wniosek Naczelnej Prokuratury Wojskowej, Najwyższy Sąd Wojskowy postanowieniem z 21.03.1956 uchylił poprzednie orzeczenia i umorzył postępowanie przeciwko Bubulisowi i innym, po czym został zwolniony z więzienia.

IPN BU 0874/1 t. 3 (0119).

Akta Sądu Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy (Ż-3/57, Ż-87/57) prowadzone od 29.12.1956 do 05.12.1957 w sprawie odszkodowania dla Bolesława Bubulisa. 29.12.1956 ze strony adwokata Bolesława Bubulisa, skazanego przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Gdańsku (Sr.47/52) na karę 13 lat więzienia, następnie uniewinnionego, został złożony wniosek do Sądu Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy o przyznanie odszkodowania w za utracony przez 71 miesięcy zarobek i za „krzywdę moralną i fizyczną”.
Postanowieniem Sądu Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy (Ż-3/57) z 06.06.1957 przyznano Bolesławowi Bubulisowi odszkodowanie za niesłuszne skazanie, w kwocie mniejszej niż wnioskował adwokat. W uzasadnieniu podano, że krzywda moralna nie może być źródłem wzbogacenia się. 13.06.1957 adwokat Bolesława Bubulisa skierował zażalenie od postanowienia Sądu pomorskiego Okręgu Wojskowego z 06.06.1957 wnosząc o przyznanie Bubulisowi całej żądanej kwoty odszkodowania. Postanowieniem Najwyższego Sądu Wojskowego w Warszawie (Sn.Odw. Z.O. 39/57) z 24.09.1957 uchylono postanowienie Sądu Pomorskiego Okręgu Wojskowego z 06.06.1957 w części dotyczącej kwoty odszkodowania.
Postanowieniem Sądu Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy (Ż-87/57) z 05.12.1957 Bolesław Bubulis otrzymał odszkodowanie tytułem utraconego zarobku w okresie niesłusznego skazania.

IPN By 190/1891.

Materiały administracyjne z lat 1956-1957 Urzędu Rady Ministrów w Warszawie w sprawie przyznania zasiłku oraz udzielenia pomocy w leczeniu dla Bolesława Bubulisa. Bolesław Bubulis w wyniku śledztwa prowadzonego „z zastosowaniem niedozwolonych metod” odniósł poważną szkodę na zdrowiu. Zachorował na serce i cierpiał na nerki z powodu ich obicia. Po wyjściu więzienia był całkowicie wyczerpany fizycznie. Decyzją Przewodniczącego Komisji Międzyresortowej dla spraw Pomocy Osobom Rehabilitowanym, Bolesław Bubulis otrzymał zasiłek i pomoc w leczeniu.

IPN BU 660/94.